

УДК 331.21:352:330.534.4

**ВПЛИВ РІВНЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА БЮДЖЕТ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**<http://orcid.org/0000-0001-8391-6636>

Переверзєва Анна Василівна, к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, природних ресурсів і економічної теорії, Запорізький національний університет, м. Запоріжжя, pereverzeva@ukr.net, +380975718316

Anna Pereverzieva, Zaporizhzhya national university, Associate professor of International economy, natural resources and economic theory department

A. Pereverzieva. Impact of the level of wage on the budget of the united territorial communities.

The formation of budgets of the united territorial communities and its structure are researched. It is determined that the revenues to the budgets of the united territorial communities consist of three elements: tax revenues, non-tax revenues and transfers. It is proved that tax revenues play a significant role in the formation of budgets of the united territorial communities, since they form their own revenues of the community. The scientific novelty of realizable research is application of method of grouping to the united territorial communities and their combination in groups depending on part of income tax physical persons. On the basis of using of coefficient of elasticity as an analytical tool the need to raise wages, which constitutes the main source of income for members of the community, is substantiated and, through the chain reaction, will increase the level of own revenues of the budgets of the united territorial communities and, accordingly, self-sufficiency. It was determined that 80% of the tax revenues are generated by the personal income tax. On the basis of analytical calculations, it was found that the increase of level of remuneration of labour on 1 % causes the increase of volume of own incomes of communities in 1,81 times. It is substantiated that the higher the level of wage, the greater the revenues to the community budget, and, accordingly, the volume of own income.

Переверзєва А.В. Вплив рівня оплати праці на бюджет об'єднаних територіальних громад.

У статті досліджується формування бюджетів об'єднаних територіальних громад та їх структура. Визначено, що надходження до бюджетів об'єднаних територіальних громад складаються із трьох елементів: податкові надходження, неподаткові надходження та трансферти. Доведено, що значну роль у формуванні бюджетів об'єднаних територіальних громад відіграють податкові надходження, адже вони формують власні доходи громади. Науковою новизною здійсненого дослідження є застосування методу групування до об'єднаних територіальних громад та їх поєднання у групи залежно від частки податку на доходи фізичних осіб. На основі використання коефіцієнта еластичності в якості аналітичного інструментарію обґрунтовано необхідність підвищення рівня заробітної плати, яка складає основне джерело доходів членів громади, і за ланцюговою реакцією буде збільшувати рівень власних доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад, та, відповідно, самодостатність. Визначено, що власні доходи на 80 % від податкових надходжень формуються за рахунок податку на прибуток фізичних осіб. На основі аналітичних розрахунків з'ясовано, що підвищення рівня оплати праці на 1 % викликає зростання обсягу власних доходів громади в 1,81 рази. Обґрунтовано, що чим вищий рівень оплати праці, тим більше надходження до бюджету громади, і, відповідно, обсяг власних доходів.

Переверзєва А.В. Влияние уровня оплаты труда на бюджет объединенных территориальных громад.

В статье исследуется формирование бюджетов объединенных территориальных громад и их структура. Определено, что поступления в бюджеты объединенных территориальных громад состоят из трех элементов: налоговые поступления, неналоговые поступления и трансферты. Доказано, что значительную роль в формировании бюджетов объединенных территориальных громад играют налоговые поступления, ведь они формируют собственные доходы громады. Научной новизной исследования является применение метода группировки к объединенным территориальным громадам и их объединение в группы в зависимости от удельного веса налога на доходы физических лиц. На основе использования коэффициента эластичности в качестве аналитического инструментария, обоснована необходимость повышения уровня заработной платы, которая составляет основной источник доходов членов громады, и на основе целной реакцией будет увеличивать уровень собственных доходов бюджетов объединенных территориальных громад, и, соответственно, их самодостаточность. Определено, что собственные доходы на 80% налоговых поступлений формируются за счет налога на доходы физических лиц. На основе аналитических расчетов выяснено, что повышение уровня оплаты труда на 1 % вызывает рост объема собственных

доходов громады в 1,81 раза. Обосновано, что чем выше уровень оплаты труда, тем больше поступления в бюджет громады, и, соответственно объем собственных доходов.

Постановка проблеми. На сучасному етапі економічного розвитку стабільність національної економіки залежить від рівня самодостатності її елементів – об'єднаних територіальних громад. Рівень забезпеченості територіальних утворень визначається обсягом власних доходів, які формуються за рахунок надходжень до бюджету. Одним із найбільших джерел поповнення бюджету як на національному рівні, так і на рівні територіальних громад є податок із доходів фізичних осіб, який безпосередньо залежить від рівня оплати праці – заробітної плати. Крім того, від матеріального забезпечення залежить добробут членів об'єднаних територіальних громад. Тобто питання впливу рівня оплати праці на бюджет об'єднаних територіальних громад є актуальним, оскільки від цього залежить «життєздатність» громад, що визначає можливості розвитку економіки на національному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед вітчизняних науковців значну увагу державному регулюванню рівня оплати праці приділяють В. Бурак, В. Божко, М. Венедіктов [1-3] та інші. Проблемам оплати праці в Україні та країнах ЄС займалися А. Колот, Г. Куліков [4].

Дослідження оплати праці як джерела поповнення доходів бюджету на основі оподаткування доходів фізичних осіб є актуальними, що зумовлено його значенням. У зв'язку з цим заслуговують на увагу праці таких науковців, як: К. Безверхий, Т. Чижикова [5-6] та інших.

Виділення невирішеної проблеми. Однак подальші дослідження в цьому напрямі необхідні з метою вдосконалення системи оплати праці та підвищення її рівня в об'єднаних територіальних громадах задля зростання власних доходів та самодостатності громад.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення впливу рівня оплати праці на бюджет об'єднаних територіальних громад та рівень їх самодостатності.

Опис основного матеріалу дослідження. Процес формування бюджетів об'єднаних територіальних громад є складним. Як правило, територіальні об'єднання мають справу зі значним дефіцитом власних коштів і змушені компенсувати витрати за рахунок інших джерел фінансування. Чим меншим є співвідношення між власними коштами та фінансуванням із інших джерел, тим нижче рівень самодостатності громади. Відповідно, наявність таких проблем збільшує залежність громад і неможливість самостійно приймати рішення щодо свого функціонування і розвитку. Одним із найбільших і найважливіших джерел поповнення бюджету громади є податок на доходи фізичних осіб, базою якого є оплата праці. Отже, для зменшення рівня дефіцитності бюджету необхідно підвищувати рівень оплати праці, що за ланцюговою реакцією буде сприяти розширенню доходної частини бюджету громади.

Для того, щоб визначити вплив рівня оплати праці на формування бюджетів об'єднаних територіальних громад, необхідно проаналізувати структуру власних доходів (табл. 1).

Розглянемо більш детально структуру надходжень до бюджету громади. Надходження до бюджетів об'єднаних територіальних громад складаються із трьох елементів: податкові надходження, неподаткові надходження та трансферти. Значну роль відіграють податкові надходження, адже вони формують власні доходи громади. Їх обсяг є найбільшим і в середньому за громадами складає 1,77 млн. грн., що складає 80 % від суми всіх інших податкових надходжень (табл. 2). Тобто власні доходи на 80 % від податкових надходжень формуються за рахунок податку на прибуток фізичних осіб. Рівень оплати праці безпосередньо пов'язаний із податком з доходу фізичних осіб. Між цими показниками існує пряма залежність: чим вищий рівень оплати праці, тим більший рівень надходжень до бюджету громади, і, відповідно обсяг власних доходів. Зауважимо, що підвищення рівня оплати праці не лише сприяє збільшенню доходів бюджету громади, але підвищує рівень

життя населення та створює можливості реалізації людського потенціалу. Крім того, матеріальна складова завжди залишається стимулом до праці та дієвим механізмом у забезпеченні ефективного управління людськими ресурсами територіальної громади.

Таблиця 1

Структура власних доходів сільських, селищних та міських об'єднаних територіальних громад Запорізької області, млн. грн. (2016 р.)

Громада	Податкові надходження							НШЕ	Доходи
	Прибутковий податок з громадян (податок з доходів фізичних осіб)	Податок на прибуток	Єдиний податок (крім с/г виробників)	Єдиний податок від с/г виробників	Податок за землю	Акцизний податок	Податок на нерухомість		
Берестівська сільська	3,09165	4,4519	0,011287	0,011294	4,0607	0	9,107577	3,07	23,8
Біленьківська сільська	5,864	0,003	2,936	0	0,3	0,869	0,188	29,34	39,5
Великобілозерська сільська	0,142	0	12,5	0	0	6,8	4,2	1,02	24,657
Веселівська селищна	12,1	0	2,3	4,3	5,5	4,4	0,2	32,40	61,2
Водянська сільська	0	0	5,2	2,3	1,9	0,5	0,04	0,76	10,7
Воскресеньська сільська	10,035	0	3,345	2,453	3,122		3,345	0,00	22,3
Гуляйпільська міська	23	0	6	8	11	6	2	58,10	114,1
Долинська сільська	9,1	0	0,9	1,6	3,3	6,7	1	11,70	34,3
Кам'янсько-Дніпровська міська	0	0	1,66	1,94	8,8	5,55	0,35	0,00	18,3
Комиш-Зорянська селищна	8,1	0	0,3	3,1	2,8	1,3	0	0,40	16
Малотокмачанська сільська	3,7581	0	0,1422	2,2818	2,7295	0,091	0	7,70	16,7
Оріхівська міська	0	0	7,3	2,4	10,6	7,2	0,2	0,80	28,5
Осипенківська сільська	8,1	12,1	0,8	2,6	2,1	2,7	0,1	0,00	28,5
Павлівська сільська	2,50	0	0,8	0	0	2,7	0,02	0,38	6,4
Смирновська сільська	6,4295	0	3,0327	0	1,915	0,025	0,0468	0,15	11,6
Таврійська сільська	2,5	0	1,7	0	0,7	0	0	11,90	16,8
Чернігівська селищна	19,4	0	1,2	11,4	9,6	2,2	0,1	58,00	101,9
Середнє значення	1,77	0,55	0,34	0,64	0,65	0,35	0,01	3,20	7,51

Джерело: Складено автором за даними [7]

Для обґрунтування ролі оплати праці у формуванні бюджету громади, на нашу думку, доцільно більш детально структуру податкових надходжень бюджету громад (табл. 2).

Таблиця 2

Структура власних доходів сільських, селищних та міських об'єднаних територіальних громад Запорізької області, % (2016 р.)

Громада	Податкові надходження							Інші надходження
	Прибутковий податок з громадян (податок з доходів фізичних осіб)	Податок на прибуток	Єдиний податок (крім с/г виробників)	Єдиний податок від с/г виробників	Податок за землю	Акцизний податок	Податок на нерухомість	
Берестівська сільська	13,0	18,7	0,0	0,0	17,1	0,0	38,3	12,9
Біленьківська сільська	14,8	0,0	7,4	0,0	0,8	2,2	0,5	74,3
Великобілозерська сільська	0,6	0,0	50,7	0,0	0,0	27,6	17,0	4,1
Веселівська селищна	19,8	0,0	3,8	7,0	9,0	7,2	0,3	52,9
Водянська сільська	0,0	0,0	48,6	21,5	17,8	4,7	0,4	7,1
Воскресеньська сільська	45,0	0,0	15,0	11,0	14,0	0,0	15,0	0,0
Гуляйпільська міська	20,2	0,0	5,3	7,0	9,6	5,3	1,8	50,9
Долинська сільська	26,5	0,0	2,6	4,7	9,6	19,5	2,9	34,1
Кам'янсько-Дніпровська міська	0,0	0,0	9,1	10,6	48,1	30,3	1,9	0,0
Комиш-Зорянська селищна	50,6	0,0	1,9	19,4	17,5	8,1	0,0	2,5
Малотокмачанська сільська	22,5	0,0	0,9	13,7	16,3	0,5	0,0	46,1
Оріхівська міська	0,0	0,0	25,6	8,4	37,2	25,3	0,7	2,8
Осипенківська сільська	28,4	42,5	2,8	9,1	7,4	9,5	0,4	0,0
Павлівська сільська	39,1	0,0	12,5	0,0	0,0	42,2	0,3	5,9
Смирновська сільська	55,4	0,0	26,1	0,0	16,5	0,2	0,4	1,3
Таврійська сільська	14,9	0,0	10,1	0,0	4,2	0,0	0,0	70,8
Чернігівська селищна	19,0	0,0	1,2	11,2	9,4	2,2	0,1	56,9
Середнє значення	16,8	2,8	10,2	5,6	10,2	8,4	3,6	19,2

Джерело: Розраховано автором за даними [7]

Податкові надходження бюджету територіальних громад складаються з таких видів податків: прибутковий податок з громадян (податок з доходів фізичних осіб), податок на прибуток, єдиний податок (крім с/г виробників), єдиний податок від с/г виробників, податок на землю, акцизний податок, податок на нерухомість та інші. Слід зауважити, що більшість об'єднаних територіальних громад мають нульове значення податку на прибуток – 91 % від загальної кількості об'єднаних територіальних громад. Досить незначною є частка податку на нерухомість. Найбільше значення цього податку спостерігається у таких сільських громадах: Берестівській – 38,3 %, Великобілозерській – 17,0 % та Воскресенській – 15,0 %. Три громади (14 % від загальної кількості) поповнюють свій бюджет за рахунок податку на нерухомість на 1,8-2,9 %. Для інших територіальних об'єднань податок на нерухомість складає у бюджеті менше 1 %.

Аналіз такого джерела надходжень як податок з доходів громадян показує значну його роль у формування доходної частини бюджету. Доказом цього є те, що в деяких громадах цей податок складає 45-55 % у структурі надходжень (Воскресеньська сільська громада, Комиш-Зорянська селищна громада та Смирновська сільська громада). Деякі територіальні утворення мають надходження від податку на доходи громадян вище середнього рівня – 20-40 %. Для всіх інших територіальних утворень цей податок забезпечує менше 20 % надходжень до бюджету.

На основі проведеного аналізу структури податкових надходжень до бюджету об'єднаних територіальних громад, слід підкреслити важливість податку на доходи громадян серед інших джерел поповнення доходної частини. Його роль полягає в тому, що він створює додаткові можливості для максимальної реалізації потенціалу громади та підвищує рівень її самодостатності.

Враховуючи значний рівень асиметричності в розподілі податку на нерухомість серед об'єднаних територіальних громад, доцільно здійснити порівняльний аналіз внеску кожного виду податкових надходжень у формування доходів бюджету громад. В якості базових застосуємо середні значення (рис. 1).

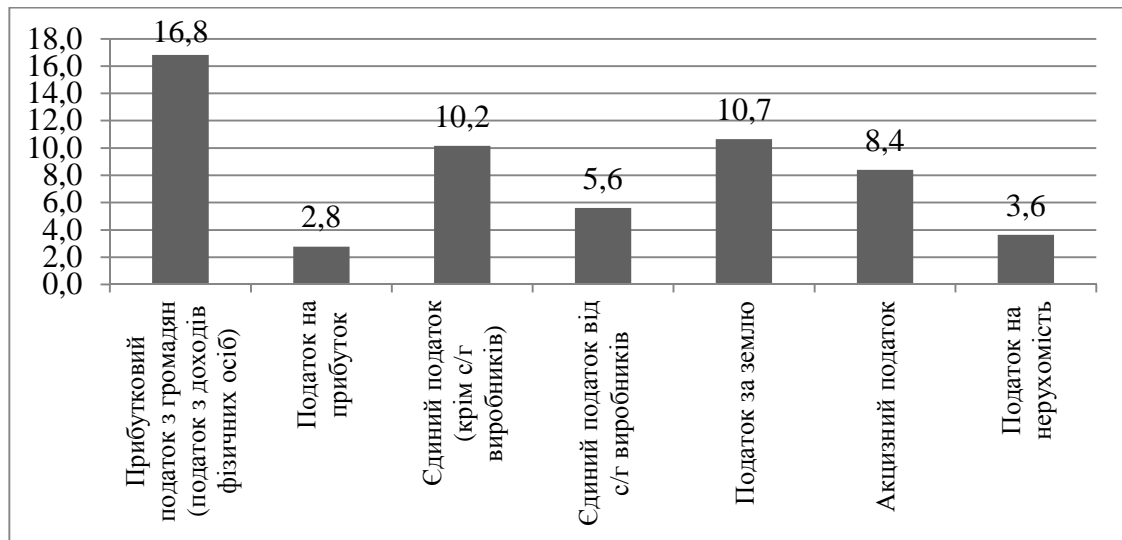

Рисунок 1 – Структура податкових надходжень до бюджетів об'єднаних територіальних громад, %

Джерело: Побудовано автором самостійно

Використання середніх значень дозволяє визначити роль окремих джерел надходжень у формування бюджету громади на основі визначеної межі. Рисунок 1 наглядно демонструє, що найбільшу частку в структурі доходів об'єднаних територіальних громад, які формуються за рахунок податкових надходжень становить прибутковий податок з громадян (податок з доходів фізичних осіб) – 16,8 %, на другому місці – податок за землю – 10,7 % та єдиний податок (крім с/г виробників) – 10,2 %. Найменшу частку складає податок на прибуток, який у структурі доходів складає 2,8 %.

Розглянемо більш детально податок на доходи фізичних осіб, оскільки його середнє значення за об'єднаними територіальними громадами є найбільшим – 16,8 % (табл. 3). За часткою податку на доходи фізичних осіб громади можна розділити на дві групи: 1) менше середнього (менше 16,8 %); 2) вище середнього (більше 16,8 %).

До першої групи належить 7 об'єднаних територіальних громад, що складає 32% від загальної кількості, а до другої – 15 громад (78 %). При цьому у другій групі 2 громади мають питому вагу цього податку вище 50 % – Комиш-Зорянська селищна громада (55,4 %) та Смирновська сільська громада (55 %), 2 громади – 30-49% (Павлівська сільська громада – 39,1%, Воскресеньська сільська громада – 45,0 %), 4 громади – 20-29% (Осипенківська

сільська громада – 28,4 %, Долинська сільська громада – 26,5 %, Малотокмачанська сільська громада – 22,5 %, Гуляйпільська міська громада – 20,2 %), 7 громад – менше 20 %.

Враховуючи те, що внесок до бюджету громади єдиного податку (крім с/г виробників) та податку на землю є однаковим – 10,2 %, на нашу думку доцільно проаналізувати групування громад за цим податком. Спочатку виокремлюємо дві групи громад, залежно від внеску цих податків:

- 1) менше середнього (менше 10,2 %);
- 2) вище середнього (більше 10,2 %).

Спочатку розглянемо групи, які утворилися на основі аналізу єдиного податку (крім с/г виробників):

- 11 громад належать до першої групи;
- 11 громад до другої групи.

Тобто, за єдиним податком (крім с/г виробників) громади утворили групи з однаковою кількістю, тобто для 50 % територіальних утворень це джерело надходжень відіграє провідну роль, а для інших є менш значущим.

Аналіз податку на землю в розрізі окремих громад, дозволяє виокремити такі групи:

- 9 громад мають питому вагу цього податку менше середнього рівня (10,2 %);
- 13 громад характеризуються часткою надходжень від податку на землю вище середнього рівня.

Здійснене групування громад на основі аналізу податку на землю свідчить, про те,

що 59 % громад поповнює бюджет за рахунок цього джерела, тоді як для 41 % – податок на землю має незначну питому вагу.

Таке послідовне групування громад на основі співставлення середнього значення питомої ваги окремого податку із фактичним значенням дозволяє здійснити ранжування джерел надходжень залежно від їх роль у формуванні бюджету громади. Враховуючи такий підхід, слід підсумувати, що першим елементом ранжованого ряду є податок на доходи громадян та отримує ранг «1», другим – податок на землю – «2», а третім – податок на нерухомість – «3». Використання ранжованого ряду дозволяє громаді приймати рішення щодо управління та регулювання окремих джерел доходів бюджету з метою їх збільшення, особливо власних доходів, котрі є одним із індикаторів самодостатності.

Отже, провідна роль податку на доходи громадян, дозволяє визначити значення оплати праці, яка пов'язана із цим джерелом, у формуванні дохідної частини бюджету громади.

Для обґрунтування зв'язку між рівнем оплати праці та рівнем доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад, використаємо аналітичний інструментарій – коефіцієнт еластичності, котрий дозволяє визначити міру реакції одного показника на зміну іншого. На нашу думку, доцільно розрахувати коефіцієнт еластичності, який визначає на скільки відсотків зміниться обсяг доходів бюджету за умови зміни надходжень від прибуткового податку з громадян на 1 %. Для цього використовуємо формулу:

$$E_i^{T_i} = \frac{\Delta I, \%}{\Delta T_i, \%}, \quad (1)$$

де $E_i^{T_i}$ – коефіцієнт еластичності; ΔI – різниця (зміна) між доходами бюджету громад, у %; ΔT_i – різниця (зміна) між податковими надходженнями, у %.

Для кількісного визначення коефіцієнта еластичності використаємо дані громад, який характеризуються найбільшим обсягом доходів бюджету (табл. 3).

За результатами отриманих розрахунків показник еластичності становить 1,81, що свідчить про значний вплив прибуткового податку на громадян на доходи бюджету громади, а саме: при збільшенні надходжень від прибуткового податку на 1%, доходи бюджету зростають в 1,81 рази.

Таблиця 3

Громади Запорізької області з найбільшим обсягом доходів бюджету, 2016 р.

Громада	Доходи, млн.грн.	Прибутковий податок з громадян (податок з доходів фізичних осіб)	Середня заробітна плата, грн
Гуляйпільська міська	114,1	20,2	3372
Чернігівська селищна	101,9	19,0	3469

Джерело: Розраховано автором за даними [7]

Оскільки між рівнем оплати праці та прибутковим податком існує пряма залежність, то слід констатувати, що підвищення рівня оплати праці збільшує доходи бюджету громади. Це дозволяє у загальному вигляді визначити рівень оплати праці, який дозволить забезпечити певний обсяг надходжень від прибуткового податку на громадян до бюджету громади. Важливим є те, що відбувається збільшення власних доходів громади, і, відповідно підвищується рівень її самодостатності. Застосування коефіцієнта еластичності дозволяє визначати наскільки треба змінити рівень оплати праці для досягнення певного рівня доходу бюджету, який утворюється за рахунок прибуткового податку на громадян (ф. 2):

$$\Delta I = E_i^{Ti} \times \Delta T_i = 1,81 \times \Delta T_i = 1,81 \times \Delta \bar{W}, \quad (2)$$

де E_i^{Ti} – коефіцієнт еластичності;

ΔI – різниця (зміна) між доходами бюджету громад, у %;

ΔT_i – різниця (зміна) між податковими надходженнями, у %;

\bar{W} – середня заробітна плата.

Якщо, наприклад, рівень оплати праці було змінено 3372 грн. до 4000 грн. – на 18,6 %, то використовуючи ф. 2, можна підрахувати, що доходи бюджету підвищилися на 33,7 % за рахунок збільшення надходжень від прибуткового податку з громадян.

Слід також підкреслити, що збільшення обсягу власних доходів бюджету громади не лише підвищує рівень її самодостатності, а також створює потенційні можливості для інвестування у її розвиток загалом та підтримку людських ресурсів зокрема. Успішність будь-якої територіальної громади в значній мірі визначається тим, наскільки люди зможуть реалізувати свій потенціал та використати його для самореалізації та для розвитку громади в цілому. У досягненні цієї мети матеріальна складова має провідне значення.

На основі вищенаведеного аналізу, слід підкреслити важливість підвищення рівня заробітної плати, яка складає основне джерело доходів членів громади. Адже за ланцюговою реакцією підвищення рівня оплати праці буде збільшувати рівень власних доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад, та, відповідно, їх самодостатність.

Використання аналітичного інструментарію теорії еластичності дозволило на основі отриманих кількісних розрахунків довести зв'язок між рівнем оплати праці та надходженнями до бюджету громади через прибутковий податок на громадян. Застосування коефіцієнта еластичності дозволяє не лише констатувати наявність зв'язку, а також визначити його характер та здійснити прогнозування щодо того, наскільки потрібно підвищити рівень оплати праці, щоб досягти певного обсягу надходжень до бюджету за рахунок підвищення податкових надходжень від податку на доходи громадян.

Висновки. На основі проведеного дослідження, можна зробити висновок про вирішальний вплив рівня оплати праці на формування власних доходів об'єднаних територіальних громад. Найбільшу частку у структурі доходів об'єднаних територіальних громад, які формуються за рахунок податкових надходжень, становить прибутковий податок з громадян (податок з доходів фізичних осіб) – 16,8 %, на другому місці – податок за землю – 10,7 % та єдиний податок (крім с/г виробників) – 10,2 %, а найменшу частку складає податок на прибуток, який у структурі доходів становить лише 2,8 %.

Підтвердженням цього є аналіз результатів, отриманих у дослідженні щодо частки податкових надходжень у розрізі окремих видів податків, які свідчать про те, що власні доходи на 80 % від податкових надходжень формуються за рахунок податку на доходи фізичних осіб. Тобто між рівнем оплати праці і податком із доходу фізичних осіб існує пряма залежність: чим вищий рівень оплати праці, тим більше надходження до бюджету громади, і, відповідно обсяг власних доходів. Збільшення рівня оплати праці за ланцюговою реакцією спричиняє зростання обсягу власних доходів у бюджетах об'єднаних територіальних громад, і, відповідно, зростає рівень їх самодостатності. Напрямою подальших досліджень може бути визначення механізмів підвищення рівня оплати праці в об'єднаних територіальних громадах.

Список використаних джерел:

1. Божко В. М. Засади правового регулювання оплати праці: теоретичний аспект: монографія / В. М. Божко. – Полтава : Полтавський національний технічний університет ім. Юрія Кондратюка, 2011. – 402 с.
2. Бурак В.Я. Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин робочого часу, часу відпочинку і заробітної плати на підприємствах : Автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.05 / В.Я. Бурак, Київ. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 1999. – 18 с.
3. Венедіктов М.Д. Ринковий механізм регулювання оплати праці робітників (проблеми теорії і практики) : монографія / М.Д. Венедіктов. – Хмельницький : Евріка, 2001. – 288 с.
4. Дослідження проблем оплати праці: порівняльний аналіз (Україна та країни ЄС) : монографія / А.М. Колот, Г.Т. Куліков. – К.: КНЕУ, 2008. – 274 с.
5. Безверхий К. адміністрування ПДФО у 2016 році: новації законодавства [Електронний ресурс] / К. Безверхий. – Науково-практичний журнал «Бухгалтерський облік і аудит». - №12. – 2015 – С. 26-35.
6. Чижова Т.В. Податок на доходи фізичних осіб: наукові постулати та практичні аспекти функціонування [Електронний ресурс] / Т. В. Чижикова. - Науковий вісник Херсонського державного університету. – Випуск 6. - Ч.5. – 2014 р. – С. 103-106. – Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/280.pdf.
7. Інвестиційні паспорти об'єднаних територіальних громад Запорізької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investment.zoda.gov.ua/Communities>.

References:

1. Bozhko, V. M. (2011) "Principles of legal regulation of wages: the theoretical aspect", Poltav. nac. tekhn. un-t im. YUriya Kondratyuka, Poltava, Ukraine.
2. Burak, V.Ya (1999) "Unity and differentiation of legal regulation of labor relations of working time, rest time and wages at enterprises" Kyiv, Ukraine.
3. Venediktov, M.D. (2001) "Market mechanism for labor remuneration regulation (problems of theory and practice", Khmelnytskij, Evrika, Ukraine.
4. Kolot, A.M., Kulikov G.T. (2008) "Study of wage problems: comparative analysis (Ukraine and EU countries)", KNEU, Kyiv, Ukraine.
5. Bezverhij, K. (2015) "Administration of PIT in 2016: Innovations of the Law", Naukovo-praktichnij zhurnal «Buhgalter'kij oblik i audit», 2015, vol.12, pp. 26-35.
6. Chizhova, T.V. (2014) Podatok na dohodi fizichnih osib: naukovi postulati ta praktichni aspekti funkcionuvannya [Individual Income Tax: Scientific Postulates and Practical Aspects of Functioning], Naukovij visnik Hersonskogo derzhavnogo universitetu, 2014, vol. 6, pp. 103-106, available at: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/280.pdf.
7. Investment certificates of the combined territorial communities of the Zaporizhzhia region, available at: <http://investment.zoda.gov.ua/Communities>.

Keywords: budget; own income; community; wage; tax revenues; self-sufficiency.

Ключові слова: бюджет; власні доходи; громада; оплата праці; податкові надходження; самодостатність.

Ключевые слова: бюджет; собственные доходы; громада; оплата труда; налоговые поступления; самодостаточность.

Рецензент: д.е.н., професор Горошкова Л.А. Запорізький національний університет, м. Запоріжжя.

Перевірено на плагіат системою: <https://corp.unicheck.com/library/viewer/report/4975469>